

Un purgatori a l'eixample valencià

Joan Francesc Mira és el flamant guanyador del Premi Sant Jordi de novel·la, amb 'Purgatori'. L'obra segueix l'estructura de la 'Divina Comèdia' i s'emmarca a la ciutat de València, concretament en l'eixample de la burgesia. Mira, a més, es mostra especialment satisfet d'obtenir el premi d'un Òmnium amb la presidència recentment elegida.

Joan Francesc Mira ha guanyat el Premi Sant Jordi (45.000 euros) amb una obra que volta pel seu cap de fa molts anys. Fins i tot va retardar-la per poder traduir al seu gust l'obra cabdal en la qual s'emmiralla, la *Divina Comèdia*. El personatge principal, amb un aspecte entre Joyce i Pessoa i vestit de lli, emprindrà un camí per un purgatori particular, paral·lel als passos del Dant.

—L'estructura de la novel·la és la del *Purgatori* del Dant, que es representa com un viatge a través d'uns aspectes de l'experiència de la vida. I el que són els cercles del *Purgatori* al Dant, tal com havien estat els cercles de l'*Infern* i com seran els del *Paradís*, estan sobre l'estructura dels famosos set pecats capitals, que en realitat són set dimensions de l'experiència humana. Allí estan presos en sentit negatiu, però es poden prendre també en qualsevol altre sentit com a simples dimensions.

—Quin és el tema de fons?

—És un personatge que viu fora del món, per raons biogràfiques que formen part de la trama purament narrativa de la novel·la. I a partir de la circumstància de la malaltia i finalment la mort del seu únic germà, ha de reintegrar-se al món i fer un viatge a través de les dimensions de l'experiència de la vida contemporània.

—On es representa aquest món?

—A la ciutat de València. Ell viu fora, és metge d'un poble de muntanya, de la cartixa de Portaceli i de les monges de clausura de Sant Miquel de Lliria; per tant, les úniques relacions que té són amb aquesta gent

que fan una vida purament contemplativa, que viuen en una mena de paradís particular. Quan decideix fer companyia al germà, s'instal·la a València, al carrer Ciril Amorós, el que és la València burgesa.

—L'eixample?

—Sí, i li passen per davant, com qui diu, tota una sèrie de dimensions de la vida de les quals ell estava desconectat i en alguns casos fins i tot desconeixia. El món de les ambicions, de la violència al carrer; fins i tot un dia es troba involucrat en una manifestació del 25 d'abril en una càrrega de la policia, o l'atraquen a la nit i el deixen estès en terra. Es troba tot el món dels diners, de la banca, de l'empresa, de les finances i dels diners negres. El seu germà, que és un gran empresari, que ha tingut una vida activa i amb un gran èxit, és el seu contrari, són la cara i la creu, i si vols també la tradició aquella cristiana de la vida activa i la vida contemplativa.

—Diu que el protagonista no ho és dels fets que succeeixen; més aviat els veu passar.

—En conjunt, tots els personatges de les meues novel·les són personatges que els passen coses, no porten l'activitat productora de la narració. Ells viuen el món i van rodant, són personatges passius. El cas més emblemàtic seria el Jesús Oliver dels *Treballs perduts*. Són personatges desorientats, descol·locats, que no entenen el que els passa pel davant. També hi ha un personatge femení que va guanyant pes a poc a poc, que és un dels personatges que apareixen al final del *Purgatori* del Dant. És una mena de secretària i amant del

germà empresari i que finalment se'n va amb ell. Per tant, recupera la figura femenina, perquè ell havia tingut un trauma d'adolescència amb un amor de l'estil de la Beatriu del Dant. El protagonista del llibre recupera el contacte amb el món femení amb aquest personatge, que finalment puja a cavall de la Harley del metge i se'n va amb ell. Al final surten del cementiri de València després d'enterrar les cendres del germà. El cementiri de València és com el paradís terrenal, el jardí dels morts, que és l'única ciutat ordenada i pulcra, en una ciutat desordenada, plena de brutícia i merda.

—La idea de la novel·la ve per la seva passió per la *Divina Comèdia*?

—No. La passió per la *Divina Comèdia* ve de fa molts anys, però això forma part d'una trilogia. La primera part és *Els treballs perduts*, que es basa en un mite clàssic com són *Els treballs d'Hèrcules*; la segona és aquesta, que està basada en l'univers del cristianisme clàssic i el gran emblema de la literatura cristiana, per dir-ho així, que és la *Divina Comèdia*; i la tercera, si la puc fer, estarà basada en l'esquema del *Faust* de Goethe i tot el món de la Il·lustració, la ciència, la modernitat.

—La traducció de la *Divina Comèdia* va ser abans o després d'aquesta novel·la?

—La traducció vingué quan jo treballava en aquesta novel·la. Ho tenia tot més o menys preparat, i rellegint la *Divina Comèdia* per anar prenent notes de situació, de personatges, de fil narratiu i de símbols, em va venir la idea de fer-ne jo una traducció.

—Les traduccions que tenia no li agradaven?

—Les que hi havia no em feien el pes, no eren realment traduccions del Dant com jo pensava que s'hauria de llegir actualment. A banda que m'apassionava, i que els dos anys, a temps complet, que m'hi vaig passar, vaig gaudir com una vaca.

—Per què ha presentat el llibre al Premi Sant Jordi d'Òmnium Cultural?

—A banda de fer-ho perquè es llegís més del que es llegiria amb una difu-

"No és una novel·la de fàcil lectura, com les novel·les d'èxit. No sé com hauria funcionat amb un públic més ampli. Per això tenia un cert interès que arribara a més gent."

sió normal, un dels motius principals és que jo, a l'estiu, quan ja vaig tenir llesta la novel·la, ja m'imaginava, suposava, esperava i confiava que el tema d'Òmnium Cultural es resoldria com s'ha resolt. És a dir, que el meu amic Jordi Porta seria el nou president i que les bones relacions que havíem tingut abans i sempre amb Acció Cultural i Obra Cultural Balear es reactivarien enguany, i que la nit dels premis tindria un significat especial. Aquest va ser un dels motius que finalment em van decidir a presentar-me, per veure si jo també podia participar activament en aquesta festa. Sense això, m'ho hauria pensat.

—Ha comentat que és una novel·la espessa...

—Sí, en el sentit que no és de fàcil lectura com les novel·les d'èxit. No sé com hauria funcionat amb un públic més ampli; suposo que hauria quedat en un públic més reduït, amb una capacitat de lectura més reflexiva. Per això tenia un cert interès que aquesta novel·la pogués arribar a un públic més ampli del que han arribat altres novel·les meues.

—L'èxit de la traducció que va fer de la *Divina Comèdia* pot ajudar també a la difusió ara d'aquesta obra?

—Pot ser que sí. Ja m'agradaria que els que han llegit la traducció o n'han sentit a parlar ara aprofitessin per llegir la novel·la, i viceversa.

Oriol Cortacans